

TIETOTILINPÄÄTÖS 2022

Oriveden kaupunki

Sisällysluettelo

1. Tietotilinpäättöksen tarkoitus	2
2. Tietosuoja-asioiden vastuunjako Oriveden kaupungilla.....	2
2.1 Kaupunginhallitus.....	2
2.2 Tietosuojavastaava.....	2
2.3 Tietosuojaryhmä.....	2
2.4 Palvelukeskuksen johto.....	2
3. Tietosuoja ja tietoturvallisuuden toteutuminen	3
3.1. Tietosuojan periaatteet	3
3.2. Henkilöstön koulutus ja ohjeet	3
3.3. Tietoturvapoliittikka	3
3.4. Taisto-harjoitus 2023	4
3.5. Tietosuojaloukkaukset	4
3.6. Riskienhallinta	4
4. Tiedonhallinta	4
4.1. Tiedonohjaussuunnitelma	4
4.2. Tietopyynnöt	4
5. Tietojen käsittelyn ja tietosuojan kehittäminen	5
5.1. Tiedonhallinta	5
5.2. Tietosuoja	5
Lainsäädäntö.....	6

1. Tietotilinpäätöksen tarkoitus

Tietotilinpäätöksen tarkoitus on kuvata ja arvioida tietosuojan ja tietoturvan tilannetta Oriveden kaupungissa. Tietotilinpäätöksellä vastataan EU yleisen tietosuoja-asetuksen osoitusvelvollisuuteen. Osoitusvelvollisuus tarkoittaa sitä, että organisaation pitää pystyä osoittamaan noudattavansa tietosuoja-asetusta henkilötietojen käsittelyssä ja toteuttavansa tietosuojaperiaatteita myös käytännössä.

Osoitusvelvollisuuden toteuttaminen edellyttää, että henkilötietojen käsittelyyn liittyvät prosessit ja tietosuojaperiaatteiden käytännön toteuttaminen dokumentoidaan.

Tietotilinpäätös on osa tätä dokumentointia.

Tietosuoja ja tietoturva ovat kaupungin yhteinen asia, joka vaatii johdon, henkilöstön, luottamushenkilöiden ja tytäryhtiöiden sitoutumista tietoturva- ja tietosuojatyöhön. Tässä tietotilinpäätöksessä kuvataan keskeisiä toimenpiteitä, kuinka Oriveden kaupunki huolehtii asiakkaiden, henkilöstön ja sidosryhmien henkilötiedoista ja yksityisyydestä.

Oriveden kaupungin organisaatiossa noudatetaan Tampereen seudun yhteistä tietoturvaliikettä, joka sisältää myös tietosuojaosion.

Tietotilinpäätöksen laatimisesta on vastannut tietosuojavastaava ja tietohallintopäällikkö.

2. Tietosuoja-asioiden vastuunjako Oriveden kaupungilla

2.1. Kaupunginhallitus

Hallintosäännön mukaisesti kaupunginhallitus vastaa siitä, että kaupunki täyttää tietosuojalainsäädännön velvoitteet ja valvoo niiden toteutumista.

2.2. Tietosuojavastaava

Tietosuojavastaavan tehtäviin kuuluu organisaation neuvonta ja ohjaus tietosuojakysymyksissä, tietosuoja-asetuksen noudattamisen valvonta, yhteistyö valvontaviranomaisen (tietosuojavaltuutettu) kanssa ja rekisteröityjen oikeuksien toteuttamisen tukeminen.

2.3 Tietosuojatyöryhmä

Tietosuojaryhmä on nimetty tietosuojatoiminnan kehittämiseksi ja seuraamiseksi.

2.4 Palvelukeskusten johto

Palvelukeskusten johdolla on vastuu toiminnan lainmukaisuudesta henkilötietojen käsittelyssä.

3. Tietosuoja ja tietoturvallisuuden toteuttaminen

3.1 Tietosuojan periaatteet

Oriveden kaupunki pyrkii toiminnassaan noudattamaan tietosuojalain mukaisia tietosuojaperiaatteita, jonka mukaan henkilötietoja on:

- käsiteltävä lainmukaisesti, asianmukaisesti ja rekisteröidyn kannalta läpinäkyvästi
- käsiteltävä luottamuksellisesti ja turvallisesti
- kerättävä ja käsiteltävä tiettyä, nimenomaista ja laillista tarkoitusta varten
- kerättävä vain tarpeellinen määrä henkilötietojen käsittelyn tarkoitukseen nähden
- päivitettävä aina tarvittaessa – epätarkat ja virheelliset henkilötiedot on poistettava tai oikaistava viipymättä
- säilytettävä muodossa, josta rekisteröity on tunnistettavissa ainoastaan niin kauan kuin on tarpeen tietojenkäsittelyn tarkoitusten toteutumista varten.

3.2 Henkilöstön koulutus ja ohjeet

Tietoturvallisuus tulee olla sisällytettyinä perehdytysprosessiin. Tietojärjestelmien käyttäjiltä edellytetään käyttö- ja salassapitositoumuksen hyväksymistä.

Esihenkilöt varmistavat, että henkilöstö hallitsee tietoturvan ja tietosuojan perusteet.

Uudet työntekijät perehdytetään tietosuojaan verkkokoulutuksella, johon on linkki kaupungin intranetissä. Intranetissä on myös ohjeita henkilötietojen käsittelystä ja muuta tietosuojaan liittyvää ohjeistusta.

Digiturvataidoista on tullut entistä tärkeämpiä, kun hybridi-, kyber- ja informaatiovaikuttaminen on lisääntynyt. Henkilöstölle järjestettiin vuoden 2022 aikana useita koulutuksia, jossa käsiteltiin mm. henkilötietojen suojaamista, kyberuhkia, sekä digitalisaatiota ja tekoälyä. Koulutuksissa opastettiin myös tunnistamaan vaikuttamis- ja huijausyrityksiä. Koulutuksista henkilöstö sai hyviä ohjeita jokaisen omaan arkeen ja työelämään.

3.3 Tietoturvapoliittikka

Tampereen seutukunnassa noudatettava Tampereen seudun tietoturvapoliittikka on otettu käyttöön 1.1.2013. Tietoturvapoliittikkaa on päivitetty vuonna 2022 lainsäädäntö- ja organisaatiomuutosten sekä digitalisaation kehittymisen vuoksi. Päivitetty tietoturvapoliittikka tuli voimaan 1.1.2023.

Tietoturvapoliittikka on tarkoitettu Tampereen seudun kuntien henkilöstölle sekä kuntien tietoja ja tietojärjestelmiä tai toimitiloja käyttäville muille henkilöille.

Tietoturvapoliittikka on sisäinen määräys, joka jaetaan tiedoksi ja noudatettavaksi. Tietoturvapoliittikkaan sisältyvät erikseen hyväksytyt tietoturvaan ja tietosuojaan liittyvät määräykset ja ohjeet.

3.3 Taisto-harjoitus 2022

Digi- ja väestötietoviraston vuosittain järjestämässä Taisto-harjoituksessa yritykset ja organisaatiot harjoittelevat toimintaa tietoturvan ja tietosuojan poikkeamatilanteissa.

Oriveden kaupunki osallistui vuonna 2022 puolen päivän Taisto-harjoitukseen marraskuussa. Harjoituksessa oli mukana yhdeksän tietosuojaryhmän jäsentä.

Harjoituksessa harjoiteltiin toimintaa laajan sähkökatkon ja maksukorttihäiriöiden sattuessa sekä pankkien joutumista kyberhyökkäyksen kohteeksi.

3.4 Tietosuojaloukkaukset

Henkilötietojen tietosuojaloukkaus on tapahtuma, jossa henkilötietoja tuhoutuu, häviää, muuttuu, henkilötietoja luovutetaan luvottomasti tai niihin pääsee taho, jolla ei ole käsittelyoikeutta.

Vuoden 2022 aikana tietosuojaloukkauksia tapahtui neljä kappaletta. Niistä kahdesta tietosuojavastaava teki ilmoituksen valvontaviranomaiselle (Tietosuojavaltuutetun toimisto). Loukkaukset liittyivät tietojärjestelmien toimintaan

3.4. Riskienhallinta

Kaupungissa otettiin vuonna 2022 käyttöön sähköinen riskienhallinnan tietojärjestelmä. Järjestelmässä riskit luokitellaan. Siihen sisältyy viisi osa-aluetta: työturvallisuus, kokonaisvaltainen riskienhallinta, turvallisuus ja hyvä hallintotapa sekä väärinkäytösilmoitus.

Oriveden kaupungissa väärinkäytösilmoituskanava otetaan käyttöön vuonna 2023.

Väärinkäytös ja muu moitittava tai epäeettinen toiminta voi olla huolimattomuudesta tai osaamattomuudesta johtuvaa, tahallista tai jopa rikokseksi katsottavia tekoja tai laiminlyöntejä. Väärinkäytösepäily voi kohdistua yksittäiseen viranhaltijaan, työntekijään tai luottamushenkilöön tai esimerkiksi kaupungin palveluiden tuottamiseen, työyhteisön toimintaan, hankintoihin, sopimuksiin tai päätöksentekoon.

Ilmoituskanavan kautta kaupungin nykyinen tai entinen työntekijä, työnhakija, harjoittelija, luottamushenkilö tai yhteistyökumppani voi tehdä ilmoituksen väärinkäytöksestä.

4. Tiedonhallinta

4.1 Tiedonohjaussuunnitelma (TOS)

Tiedonohjaussuunnitelma on asiakirjojen rekisteröinnin, käsittelyn ja säilyttämisen ohjeisto. TOS sisältää tiedot organisaatiossa syntyvistä asiakirjoista ja tietoaineistoista, sekä niiden rekisteröintiin ja käsittelyyn liittyvistä menetelmistä ja asiakirjojen julkisuudesta.

TOS ohjaa asianhallintajärjestelmässä säilytettävää tietoa varmistaen samalla hyvätiedonhallintatavan mukaisen säilytyksen.

Oriveden kaupungin TOS:ia on päivitetty muutamia kertoja vuoden 2022 aikana.

4.2 Tietopyynnöt

Rekisteröidyillä on oikeus tietää, mitä tietoja hänestä on tallennettu ja miten tietoja on käytetty.

Oriveden kaupungin toimistosihteeri/tietosuojavastaava hoitaa potilasasiakirja- ja sosiaalihuollon asiakasasiakirjapyyntöihin vastaamisen. Potilasasiakirjoja on sähköisessä arkistossa ajalta 1996 – 2010. Potilasasiakirja- ja asiakasasiakirjapyyntöjä saapui 47 kpl (v. 2021 36 kpl). Sosiaalihuollon paperisia asiakasasiakirjoja vuoteen 2012 asti on keskusarkistossa. Pyyntöt kirjataan asianhallintajärjestelmään.

5. Tietojen käsittelyn ja tietosuojan kehittäminen

5.1 Tiedonhallinta

- Oriveden kaupungin asianhallintajärjestelmän päivitystä on suunniteltu ja uusi asianhallinnan versio otetaan käyttöön vuonna 2023.
- Suunnitteilla on myös sähköisen arkistojärjestelmän hankinta.
- Oriveden kaupungin asiakirjahallinnon toimintaohjeen päivittäminen.
- Jatketaan tiedonhallintamallin päivittämistä.

5.2 Tietosuoja

Henkilökunnan tietosuojakoulutusten suoritusmäärät ovat laskeneet. Tietosuojavastaavalle olisi syytä ilmoittaa uudet työntekijät, että tietosuojavastaava voi informoida heitä tietosuojakoulutuksista.

Tietosuojakoulutus luottamushenkilöille.

Käyttäjiä muistutetaan edelleen ottamaan huomioon tietosuoja- ja tietoturvalliset toimintatavat työskentelyssään.

Tietosuojan vaikutusten arviointien

Kaupungintalolla järjestetään tietosuoja ja -turvapäivä elokuussa 2023, jolloin henkilökunta vie hävitettäväksi tarpeettomat henkilötietoja sisältävät asiakirjat ja paperinkeräykseen sinne kuuluvat paperit.

6. Lainsäädäntö

Tietosuojan, henkilötietojen käsittelyn ja tiedonhallinnan lainsäädäntöä:

- EU:n yleinen tietosuoja-asetus GDPR 679/2016
- Tietosuojalaki 1050/2018
- Digitaalisten palvelujen tarjoamisesta 306/2019
- Laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta 906/2019
- Laki sähköisen viestinnän palveluista 917/2014
- Laki yksityisyyden suojasta työelämässä 759/2004

Erityislainsäädäntö

Tietosuojalainsäädännön lisäksi Suomessa on voimassa henkilötietojen käsittelyä koskevaa erityislainsäädäntöä. Suuri osa siitä sääntelee viranomaisten suorittamaa henkilötietojen käsittelyä. Erityissäännökset voivat joko säännellä yleislakia tarkemmin henkilötietojen käsittelyä jossakin toiminnassa tai määritellä, miten henkilötietoja on sallittua käsitellä yleislaista poiketen.

Erityislainsäädäntö jakautuu säädöksiin, jotka käsittelevät yhteiskunnan toiminnan kannalta merkityksellisiä henkilörekistereitä (esimerkiksi väestötietorekisteri, opinto-oikeuteen ja opintosuorituksiin liittyvät rekisterit) sekä säädöksiin, joissa säädetään tiettyyn toimialaan liittyvästä henkilötietojen käsittelystä (esimerkiksi työelämän tietosuojalaki, luottotietolaki). Lisäksi yksittäisiä tietosuojaa koskevia säännöksiä sisältyy muuhun lainsäädäntöön.